

Bruksela, 3 maja 2024 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2020/0277(COD)

9028/24
ADD 1

CODEC 1128
JAI 656
ASILE 64
MIGR 178

NOTA DO PUNKTU I/A

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Projekt ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie reagowania na sytuacje kryzysowe i sytuacje spowodowane działaniem siły wyższej w dziedzinie migracji i azylu oraz w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/1147 (pierwsze czytanie) – Przyjęcie aktu ustawodawczego = Oświadczenia

Oświadczenie Rzeczypospolitej Polskiej

1. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej docenia wysiłki Rady UE, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej na rzecz osiągnięcia kompromisu w sprawie kompleksowej i odpowiedzialnej reakcji Unii Europejskiej na wyzwania związane z obecnymi procesami migracyjnymi. Jednocześnie podkreślamy, że polski rząd nie miał realnej szansy na udział w negocjacjach dotyczących paktu o migracji i azylu.

2. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej odnotowuje możliwość poprawy zarządzania niektórymi aspektami systemu migracyjnego i azylowego. Dalsza analiza aktów prawnych w ramach paktu pokazuje jednak, że nie uwzględniają one w wystarczającym stopniu specyficznej sytuacji państw członkowskich, które graniczą z Białorusią i Rosją i które w związku z tym znajdują się pod stałą i znaczną presją spowodowaną sztucznymi szlakami migracyjnymi. W tym kontekście warto zauważyć, że Rada Europejska wielokrotnie, w tym w konkluzjach z 14 i 15 grudnia 2023 r., podkreślała negatywne skutki zjawiska instrumentalizacji migracji i potępiała instrumentalne wykorzystywanie migrantów przez państwa trzecie do celów politycznych.

3. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej stoi na stanowisku, że pakt o migracji i azylu nie zapewnia właściwej równowagi między odpowiedzialnością a solidarnością i może potencjalnie stanowić pole do przyszłych sporów między instytucjami UE a państwami członkowskimi.

4. W związku z powyższym Rząd Rzeczypospolitej Polskiej postanowił głosować przeciwko wszystkim aktom prawnym wchodzącym w zakres tego paktu.

Oświadczenie Węgier

Węgry są nadal głęboko przekonane o potrzebie opracowania wspólnego europejskiego systemu azylowego, który miałby na celu wyeliminowanie pierwotnych przyczyn nielegalnej migracji, zminimalizowanie i ostatecznie eliminację zachęt do nielegalnej migracji oraz zniechęcenie osób, które chcą nadużywać systemu azylowego, do wjazdu do Unii Europejskiej, a także przewidywałby możliwość, aby wnioski o udzielenie azylu w państwach trzecich były rozpatrywane w oparciu o zasadę eksterytorialności. Aby osiągnąć te cele, musimy przede wszystkim uznać, że globalne wyzwania związane z migracją nie mogą zostać rozwiązane na terytorium Europy, a zatem nie powinniśmy importować nierozwiązanych problemów, lecz udzielać pomocy tam, gdzie jest potrzebna.

Aby opracować skuteczny wspólny europejski system azylowy, należy znaleźć równowagę między odpowiedzialnością a solidarnością, czego, naszym zdaniem, nie udało się jednak osiągnąć w proponowanych aktach ustawodawczych. O braku równowagi wyraźnie świadczy fakt, że choć Węgry nie są państwem członkowskim pierwszej linii, są jednak państwem członkowskim o granicach zewnętrznych znacznej długości, które zatem pozostaje odpowiedzialne za powstrzymywanie presji migracyjnej na Unię Europejską. Oprócz tej odpowiedzialności, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie procedur azylowych, Węgry zostałyby obciążone obowiązkiem zapewnienia dużo większej zdolności do przeprowadzania procedur granicznych niż inne państwa członkowskie, co jest niesprawiedliwe i nierealistyczne z uwagi na nasze położenie geograficzne.

Od 2015 r. Węgry – zgodnie ze swoimi obowiązkami wynikającymi z dorobku Schengen – są zaangażowane w ochronę granic zewnętrznych Unii Europejskiej, bez wsparcia ze strony UE. Nasze wysiłki powinny również zostać uznane za formę solidarności. Tymczasem w proponowanych nowych ramach prawnych nie uznaje się zasobów z budżetów krajowych wydanych na ochronę granic zewnętrznych Unii Europejskiej za solidarność, ale nakłada się dodatkowe obowiązki, zarówno jeżeli chodzi o solidarność z innymi państwami członkowskimi, jak i o odpowiedzialność za blokowanie nielegalnej migracji.

Zgodnie z naszym niezmiennym stanowiskiem Węgry nie mogą poprzeć ustanowienia mechanizmu solidarności opartego na obowiązkowym rozmieszczaniu migrantów i w związku z tym nie zgadzają się na wprowadzenie kompensacji odpowiedzialności jako obowiązkowego elementu ram solidarnościowych. Decyzje Rady przyjęte w 2015 r. pokazały już, że mechanizm solidarności oparty na obowiązkowym podziale migrantów nie zlikwiduje obciążenia naszych systemów azylowych, a wręcz przeciwnie – zwiększa liczbę przybywających osób.

Węgry są przekonane, że kompromisowy wniosek dotyczący rozporządzenia „kryzysowego” nie stanowi realnego rozwiązania w zakresie radzenia sobie z kryzysem migracyjnym lub instrumentalizacją, między innymi dlatego, że ma on na celu rozwiązanie sytuacji kryzysowych przede wszystkim poprzez solidarność i umożliwia de facto i de iure obowiązkową relokację; takie postępowanie prowadziłoby jedynie do gwałtownego wzrostu przepływów migracyjnych, co w konsekwencji pogłębi kryzysy i zwiększy potrzeby solidarnościowe.

Ponadto Węgry uznają i promują równość kobiet i mężczyzn zgodnie z ustawą zasadniczą Węgier oraz prawem pierwotnym, zasadami i wartościami Unii Europejskiej, a także zobowiązaniami i zasadami wynikającymi z prawa międzynarodowego. Równość kobiet i mężczyzn została zapisana w Traktatach Unii Europejskiej jako jedna z podstawowych wartości. W związku z powyższym i zgodnie z przepisami krajowymi we wszystkich stosownych aktach prawnych Węgry interpretują termin „gender” jako odniesienie do płci (ang. „sex”).

Ponadto, zgodnie z wielokrotnie ponawianym apelem Rady Europejskiej, Węgry nadal zdecydowanie podkreślają potrzebę osiągnięcia konsensusu w sprawie skutecznej polityki migracyjnej i azylowej bez tworzenia nowych czynników przyciągających.

Biorąc pod uwagę powyższe powody, Węgry nie są w stanie poprzeć przyjęcia rozporządzenia w sprawie reagowania na sytuacje kryzysowe i sytuacje spowodowane działaniem siły wyższej w dziedzinie migracji i azylu (rozporządzenie „kryzysowe”), ponieważ stanowi ono niemożliwy do odseparowania element zasadniczo wadliwego systemu.

Oświadczenie Republiki Litewskiej

Litwa z zadowoleniem przyjmuje kompromis osiągnięty w sprawie paktu o migracji i azylu, który przyczyni się do skuteczniejszego zarządzania azylem i migracją w UE. Litwa podkreśla również znaczenie zapewnienia zdecydowanych i skutecznych unijnych środków reagowania na instrumentalizację migrantów przez wrogie reżimy na naszych granicach zewnętrznych.

Uważamy jednak, że środki reagowania ustanowione w rozporządzeniu „kryzysowym” mogłyby być jeszcze ambitniejsze i bardziej zdecydowane. W związku z tym ubolewamy, że niektóre aspekty mandatu Rady w zakresie rozporządzenia „kryzysowego”, w szczególności przepisy ustanawiające maksymalny czas trwania procedury granicznej w przypadkach instrumentalizacji, nie zostały zachowane.

W duchu kompromisu Litwa postanowiła głosować za rozporządzeniem „kryzysowym” ale wzywamy UE do dalszego monitorowania zjawiska instrumentalizacji i opracowywania dalszych rozwiązań w celu zapobiegania temu zjawisku i jeszcze skuteczniejszego reagowania na nie.

Oświadczenie Republiki Słowackiej

Republika Słowacka uznaje potrzebę reformy wspólnego europejskiego systemu azylowego. Bardzo doceniamy wysiłki wszystkich prezydencji uczestniczących w tym procesie. Jednocześnie zdajemy sobie sprawę, że osiągnięcie kompromisu nie było łatwym zadaniem.

Niezwykle ważne jest jednak dla nas, aby nie wycofywać się z zajmowanych przez nas stanowisk, które deklarowaliśmy od dawna.

Doceniamy fakt, że pakt koncentruje się na usuwaniu przyczyn migracji w krajach pochodzenia, co może pomóc złagodzić presję na zewnętrzne granice UE.

Uważamy, że priorytetem udanej europejskiej polityki migracyjnej powinna być spójna ochrona granic zewnętrznych UE, a także skuteczna polityka powrotowa.

Pożądane jest podjęcie wszelkich środków w celu zapobiegania nielegalnej migracji, a jednocześnie udzielanie pomocy osobom potrzebującym ochrony międzynarodowej.

Chociaż przyznajemy, że koncepcja obowiązkowych kwot relokacji została w dużej mierze zarzucona, nie jesteśmy przekonani, że przedstawione propozycje zapewniają właściwą równowagę między solidarnością a odpowiedzialnością.

Solidarność jest ważną zasadą zarządzania migracją, ale uważamy, że wybór formy musi zawsze w całości leżeć w gestii państwa członkowskiego. Niestety przedstawione propozycje nie spełniają tego wymogu, gdyż – jeżeli pewna liczba osób ubiegających się o azyl nie zostanie relokowana – wkłady finansowe stają się obowiązkowe. Jednocześnie, jeżeli spełnione zostaną określone warunki, obowiązkowe staje się także kompensowanie odpowiedzialności w ramach systemu dublińskiego. Elementy te stanowią silne czynniki przyciągające i stanowią zachętę do wtórnej migracji.

W związku z powyższym Republika Słowacka głosuje przeciwko przedłożonym wnioskom w dziedzinie solidarności – rozporządzeniu w sprawie zarządzania azylem i migracją, a także rozporządzeniu w sprawie reagowania na sytuacje kryzysowe i spowodowane działaniem siły wyższej w dziedzinie migracji i azylu.

Ze względu na wzajemne powiązania wszystkich przedłożonych wniosków wstrzymujemy się od głosu nad pozostałymi wnioskami.

Oświadczenie Republiki Czeskiej

Republika Czeska uznaje potrzebę reformy obecnych przepisów regulujących unijną politykę migracyjną i azylową. Szereg wyzwań, a w szczególności rozwój sytuacji od czasu kryzysu uchodźczego w latach 2015–2016, uwidocznili słabe punkty naszego systemu, którego nie da się już utrzymać. Ponieważ tylko wspólne rozwiązanie na szczeblu UE mogłoby zapewnić odpowiednią reakcję na problemy, z którymi UE i państwa członkowskie borykają się zarówno wspólnie, jak i indywidualnie, doceniamy wysiłki na rzecz wyeliminowania głównych niedociągnięć.

W trakcie negocjacji dotyczących paktu o migracji i azylu Republika Czeska dążyła w szczególności do zwiększenia ochrony granic zewnętrznych z myślą o zapewnieniu większego bezpieczeństwa w strefie Schengen, a także realnej równowagi między odpowiedzialnością a solidarnością.

Republika Czeska ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje fakt, że ostateczny kompromis nie nakłada obowiązku relokacji obywateli państw trzecich z innych państw członkowskich lub z państw trzecich. Jednocześnie, doceniając inne usprawnienia obecnego systemu, Republika Czeska zauważa, że wynik negocjacji międzyinstytucjonalnych nie do końca odpowiada ambicjom określonym w mandacie Rady oraz że dodatkowe obciążenia administracyjne dla państw członkowskich zagrażają skuteczności niektórych instrumentów, powodując trudności praktyczne i wzrost kosztów.

W związku z powyższym i zgodnie z podejściem pakietowym Republika Czeska postanowiła wstrzymać się od głosu nad instrumentami ustawodawczymi wchodzącymi w skład paktu. Republika Czeska docenia jednak ducha jedności UE i postrzega to szczególne osiągnięcie jako nową okazję do kontynuowania, przy zwiększonych wysiłkach, reformy unijnej polityki migracyjnej i azyłowej, ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru zewnętrznego i innowacyjnych pomysłów w tej dziedzinie.